

день, 81 день і 1,60) і кращими за тривалістю після другого отелення (45 днів, 52 дні і 1,50). Деяко вищими ці показники були у корів, що народили двійнят (62 і 86 днів).

Дослідження показали, що тільки в 1,92% корів відновлювальний період тривав до 20 днів, у межах 21–40 днів — у 37,2%; 41–60 днів — у 32,7% корів. Сервіс-період у межах до 40 днів був тільки у 18,6% корів; 41–60 днів — у 26,3%; 61–80 днів — у 23,1%. Частина корів мала тривалість сервіс-періоду понад 100 днів. Причиною цього були ускладнення під час отелення і після нього (близько 3%), гострий або прихований метрит (4%), гіпофункція чи персистентне жовте тіло яєчників (5%). Своєчасна діагностика, лікування та стимуляція статевої функції корів давали позитивні результати. Це забезпечувало заплідненість тварин і скорочення сервіс-періоду. В середньому за три роки в розрахунку на 100 корів одержано по 97 телят живою масою близько 25 кг. Слід відзначити високу заплідненість корів від першого парування: після першого отелення — 55%, другого — 63,3, третього — 59,4%.

Для стимуляції функції яєчників застосовували тривіт у дозі 7–10 мл 2–3 рази, гонадотропіни і естрофан, що сприяло активізації статевих циклів та синхронізації охоти у корів.

Інститут розведення і генетики тварин УААН

УДК 636.2.082.4

Г.С. ШАРАПА

ПРОБЛЕМИ ВІДТВОРЕННЯ ВЕЛИКОЇ РОГАТОЇ ХУДОБИ

Відтворювальна здатність корів залежить від генетичних і технологічних факторів та зумовлює строки їх господарського використання.

Багаторічні дослідження по вивченню відтворювальної функції корів 12 порід молочного і м'ясного напрямку продуктивності свідчать про те, що близько 84–85% тварин мають високу плодючість і можуть давати за життя 6–8 телят і більше. Частина корів (10–12%) має низьку потенційну плодючість. Вони ще телицями погано запліднюються після осіменіння, мають трива-

© Г.С. Шарапа, 1999

Розведення і генетика тварин. 1999. Вип. 31–32

лий сервіс-період і вибувають зі стада після 1–3 отелення. Деякі тварини (4–6 %) мають вроджені аномалії статевих органів і непридатні до відтворення.

Шляхом відбору телиць, здатних до відтворення за анатомофізіологічними показниками, дотримання технологічних вимог їх вирощування і осіменіння можна закласти гарантовану основу для створення стада з високою відтворювальною здатністю і продуктивністю тварин. Детальне вивчення плодючості молочних корів у племзаводах України показало, що із зростанням надоїв молока до 5–9 тис. кг за лактацію знижується відтворювальна функція тварин. Післяотельний відновлювальний період триває у більшості корів 45–70 днів, сервіс-період — 80–150 днів, а індекс осіменіння становить 1,8–3,2. Це пов'язано з неповноцінною годівлею, невиконанням вимог технології утримання тварин залежно від їх фізіологічного стану, наявністю ускладнень після отелення, недоліками в своєчасному виявленні та лікуванні хворих.

Високопродуктивні корови, за своїми генетико-фізіологічними можливостями більш плодючі, ніж низькопродуктивні, але ми ще не навчилися ці можливості використовувати.

Дуже важливо, щоб забезпечувався систематичний контроль за перебігом статевих циклів, було організоване осіменіння корів і телиць згідно з інструкцією та збереження молодяку. Відтворення стада тісно пов'язане з організацією акушерсько-гінекологічної диспансеризації тварин.

У м'ясному скотарстві при великогруповому утриманні корів, недостатній їх годівлі та безрежимному утриманні телят на підсисі у 30–35% корів затримується прояв статевих циклів після отелення або стадія збудження протікає в «тихій» формі. Слід особливу увагу звертати на підгодівлю корів, організовувати режимний підсис телят, уважно виявляти ознаки тічки і охоти, починаючи з 20-го дня після отелення.

При організації штучного осіменіння м'ясних корів чи телиць дуже відповідальним є процес виявлення охоти, вилучення тварин із стада і проведення осіменіння. Охоту можна виявляти шляхом спостереження за стадом не менше 3-х разів на день (по 2–3 год.) з допомогою бугайців віком 8–10 місяців, бугаїв-пробників тощо.

Доцільно організовувати сезонні отелення корів у зимовий період, що можна забезпечити синхронізацією охоти з допомогою гонадотропінів і простагландинів та осіменінням тварин у літній період.

Природне парування телиць і корів повинно бути контролюваним і переважно ручним за селекційним планом. За одним бугаєм закріплюють 50–80 самок. Оптимальне статеве навантаження на плідника 3–4 садки на тиждень.

Інститут розведення і генетики тварин УААН

УДК 636.2.636.31.033

М.І. ШЕВЧЕНКО

РОЗВИТОК ОСНОВНИХ ТКАНИН СИМЕНТАЛЬСЬКОЇ ТА НАПІВКРОВНОЇ ГЕРЕФОРДСЬКОЇ ХУДОБИ

Дослідження росту і хімічного складу м'язової, кісткової та жирової тканин симентальської (контрольної) та напівкрової герефордської худоби (дослідної) здійснювали у такі вікові періоди: при народженні та у 3 і 18 місяців.

Тварин обох груп вирощували в схожих умовах годівлі й утримання. За 18 місяців життя молодяку контрольної і дослідної груп було витрачено (у середньому на голову) 3094–3170 корм. од. і 350–344 кг перетравного протеїну. Бичків обох груп кастрували у віці 6 місяців.

Аналіз росту основних тканин, які формують м'ясу продуктивність тварин, свідчить про перевагу 18-місячних симентальських бичків-кастратів порівняно з напівкровними герефордськими помісями за абсолютною масою м'язової і кісткової тканин. Характерно, що загальна кількість жирової тканини у помісей була на 46 % більшою, ніж у сименталів, а в розрахунку на 1 кг чистої маси тіла — у 1,6 раза (169 проти 106 г).

Здатність герефордської худоби до значного жировідкладення проявляється і у помісей першого покоління герефорда х симентальська. Про це свідчить хімічний склад м'язової і жирової тканин у тварин при народженні, а також у віці 6 і 18 місяців.

М'язова тканина герефордських помісей була багатшою на ліпіді і триптофан, але біднішою на вологу, фосфатиди та оксипролін порівняно з аналогічною тканиною симентальських тва-

© М.І. Шевченко, 1999

Розведення і генетика тварин. 1999. Вип. 31–32